

Лінгвокультурологія

Тип	дисципліна професійної та практичної підготовки
Код	ОК-18
Семестр	8-й
Загальна кількість кредитів / годин	4 / 120
Форма контролю	залік
Викладач	доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології Загнітко Анатолій Панасович
Необхідні попередні та супутні освітні компоненти	Сучасна українська мова, Прикладна лінгвістика, Іноземна мова, Історія світової літератури, Історія української мови, Міжкультурна комунікація, Дискурсологія
Місце у логіко-структурній схемі	ОК-18 Лінгвокультурологія викладається на четвертому році навчання
Форми навчання	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Критерії оцінювання	підсумковий контроль – 100 балів
Мова викладання	українська

Зміст освітнього компонента

Поняття лінгвокультурології (далі – ЛК). Етапи розвитку ЛК. Сучасний стан ЛК. Місце ЛК серед інших гуманітарних дисциплін. Теоретичне підґрунтя ЛК. Об'єкт і предмет ЛК. Мета і завдання ЛК. Принципи ЛК. Методи ЛК. Базові поняття ЛК. Поняття концепту в ЛК. Поняття мовної особистості в ЛК. Поняття стереотипу та символу в ЛК. Поняття картини світу в ЛК. Взаємозв'язок мови та культури. Поняття культури. Взаємодія мови та культури. Культурна конотація мовних одиниць. Способи презентації культурної інформації в мовних одиницях. Поняття картини світу в лінгвокультурологічному вимірі. Поняття національно-мовної картини світу. Способи експлікації мовної картини світу. Когнітивна картина світу, її основні властивості. Співвідношення мовної та концептуальної картини світу. Поняття образу й моделі світу.

Людина Мовна в етнокультурному вимірі. Культура і людина. Співвідношення понять культури і цивілізації. Поняття і структурна модель Homo Lingualis. Онтогенетичний та філогенетичний підходи до теорії лінгвістичної відносності. Мовна особистість і лінгвокультурний типаж. Поняття та рівнева модель мовної особистості. Типологія мовних особистостей. Лінгвоперсонологія як наука. Характерні властивості та базові ознаки лінгвокультурного типажу. Структурна модель лінгвокультурного типажу. Фразеологія та мовні фігури в системі лінгвокультурних засобів. Фразеологія в лінгвокультурологічному вимірі. Внутрішня форма фразеологізму. Двоплановість семантики фразеологізму. Мовні фігури як особливий шар системи лінгвокультурних засобів: метафори, порівняння, епітети як лінгвокультурні явища. Лінгвокультуреми, символи та архетипи в національній культурі. Поняття лінгвокультуреми, її диференційні ознаки та класифікаційні параметри. Поняття символу в лінгвокультурології. Типологія символів. Архетип у національній культурі. Співвідношення символів та архетипів. Ментефакти, концепти та константи в аспекті лінгвокультурології. Поняття і класифікація ментефактів. Поняття та диференційні ознаки концептів. Типологія концептів. Структурна модель концепту. Поняття константи в лінгвокультурології. Константи української лінгвокультури. Стереотипи та прецедентні феномени як лінгвокультурні явища в контексті сучасних досліджень. Поняття стереотипу, його основні ознаки. Класифікація стереотипів.

Поняття прецедентного феномена, його основні ознаки та функції. Типологія прецедентних одиниць. Основні джерела прецедентності.

Теорія міжкультурної комунікації як наука. Теоретичне підґрунтя міжкультурної комунікації. Аспекти міжкультурної комунікації. Поняття макро- і міжкультури. Основні теорії та форми міжкультурної комунікації. Поняття і складники етнокультурної компетенції. Національно-культурна специфіка комунікації. Базові типи культур за категоріями «культурної граматики» Е. Холла та ментальними програмами Г. Хофстеде. Поняття комунікативного стилю. Стилi міжкультурної комунікації. Особливості міжкультурної комунікації. Поняття мовленнєвого етикету. Основні принципи та максими спілкування. Конвенції спілкування. Поняття і види комунікативних табу. Невербальні особливості міжкультурної комунікації. Явище соціального символізму. Принципи та механізми взаємодії з чужою культурою. Принципи етноцентризму та культурного релятивізму в теорії міжкультурної комунікації. Поняття та рівні інкультурації. Способи передачі культурної інформації. Поняття, основні форми та етапи акультурації. Поняття, основні форми та етапи культурного шоку. Модель акультурації М. Беннета. Поняття міжкультурного тренінгу.

Програмні результати навчання, визначені в освітньо-професійній програмі:

ПРН-2	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН-3	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
ПРН-6	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
ПРН-7	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ПРН-17	Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання.
ПРН-18	Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.
ПРН-19	Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філології (прикладної лінгвістики).
ПРН-21	Розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значущість даних.
ПРН-22	Застосовувати методи теоретичної та прикладної лінгвістики для розв'язання складних професійних завдань.
ПРН-23	Створювати лінгвістичний алгоритм для розв'язання поставлених завдань дослідження.